

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

III. Ubi est qui natus est Rex Judæorum &c. Matt. 2.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

suscepit: tanta benignitas quæ vobis per Christi humilitatem apparuit. Agamus gratias redemptori & mediatori nostro, per quem nobis innotuit tam bona erga nos voluntas Dei Patris. Siquidem talem iam novimus eius animum, ut non immeritò dicamus: *Sic currimus, non quasi in* i. Cor. 9. d *incertum*. Profecto enim tale est erga nos cor Dei Patris, quale nobis expressit qui de eius corde processit.

IN EPIPHANIA DOMINI,

S E R M O III.

Vbi est, qui natus est rex Iudeorum? &c. Matth. 2. a

Diebus solemnibus quales precipue sermones conveniant.

Necessarium nobis videtur, Fratres, juxta cæterarum solemnitatum consuetudinem, etiam solemnitatis hodiernæ vobis exponere rationem. Interdum enim contra vitia loquimur, & genus illud sermonis perutile; sed diebus cæteris videtur opportunius convenire. Festivis autem, & maxime in præcipuis solemnitatibus magis circa ea quæ solemnitatis sunt, immorandum videtur, ut pariter & erudiat animus, & excitetur affectus. Quomodo enim celebrabitis quod nescitis, aut quomodo scietis, nisi annuncietur vobis? Propterea non sit molestum his qui sunt in lege periti, si parum doctis morem gerimus, ut exigit ratio charitatis. Credo enim ne ipsos quidem suis epulis esse fraudandos, si minus eruditus tanquam popularibus turbis grossiores prius apposuerint cibos, Ita verò apponent, si fraternæ charitatis intuitu placuerint eis quæ necessaria sunt, non satis intelligentibus, etsi fortasse sibi minus necessaria videantur. Sic autem fragmenta postmodum recolligent sibi ipsis, si diligentius recogitantes subtiliora quæque tanquam munda animalia ruminaverint; quæ parum intelligibiles animos præ subtilitate effugerint.

Epiphania solemnitas quid significet.

Trina Dominus apparitio hodie celebratur.

Solemnitas igitur hodiernæ diei ab apparitione nomen accepit. Epiphania quidem apparitio est. Hodie ergo Apparitio Domini celebratur: non tantum una, sed trina, sicut à Patribus nostris accepimus. Hodie enim parvulus rex noster paucis à Nativitate diebus transactis stella declarante primitiis gentium apparuit. Hodie quoque, cum jam triginta ferme in dispensatione carnis egisset annos: qui secundum divinitatem idem ipse est, & anni eius non deficiunt: inter populares turbas absconditus ad Jordanem baptizandus advenit: sed testimonio Dei Patris innotuit. Hodie nihilominus cum discipulis suis vocatus ad nuptias, deficiente vino, signo admirabili suæ potentiae aquas in vinum mutavit. Sed delectat eam, quæ in infantia Salvatoris facta est, apparitionem & diligentius intueri, quoniam & dulcissima est, & specialius hodie noscitur celebrari.

Hodie

In Epiphania Domini, Sermo III. 123

Hodie ergo sicut audivimus in Evangelica lectione, Magi Hierosolymam venerunt ab Oriente. Merito sane ab oriente venerunt, qui solis justitiæ novum nobis ortum annunciant: qui læti rumoribus totum mundum illuminant. Nisi quòd infœlix Judæa, quia lucem oderat, ad fulgorem novæ claritatis obtenebratur: & caligantes oculi eius coruscante radio solis æterni multò magis excæcantur. Venientes ergo ab Oriente Magi, quid dixerint audiamus: *Vbi est qui natus est rex Judæorum?* Quàm certa fides, & nihil penitus hæsitans. Non quærunt utrum natus sit: sed fiducialiter loquuntur: & interrogant sine dubitatione, ubi sit qui natus est rex Judæorum. Porro audito (nec mirum) nomine regis, rex Herodes successorem suspicatus expavit. Nec mirum, si turbatur Herodes: sed quòd Hierusalem civitas Dei (quæ visio pacis est) cum Herode turbatur, quis non miretur? Videte, fratres, quantum noceat iniqua potestas: quomodo caput impium subiectos quoque suæ conformat impietati! Misera planè civitas, in qua regnat Herodes, quoniam Herodiana sine dubio particeps erit malitiæ, & ad novæ salutis ortum Herodiana movebitur turbatione. Confido ego in Domino, quoniam inter nos minimè regnabit: etiam si adesse contingat, quod & ipsum Deus avertat. Nam Herodiana malitia, & Babylonica crudelitas est, nascentem velle extinguere religionem, & allidere parvulos Israelis. Si quid enim ad salutem pertinens, si quid religionis oritur: quicumque resistit, quicumque repugnat, planè cum Ægyptiis parvulos Israelitici gemitus necare conatur: imo cum Herode nascentem persequitur Salvatorem. Sed jam inchoatam prosequamur historiam. Credo si quis conscius est huius rei, studiosius sibi cavebit de cætero & Herodianum execrabitur animum: ne similem exitum sortiatur.

Ergo quærentibus Magis regem Judæorum, & sciscitante à scribis Herode Dominicæ nativitatæ locum, illi juxta Prophetam nomen civitatæ edicunt. Cùmque recessissent Magi, & reliquissent Judæos, *Ecce stella quã viderant in oriente, antecedebat eos.* Hinc manifestè datur intelligi, quoniam humanum flagitantes consilium, divinum amiserunt ducatum: conversos ad terrenum documentum, signum cælestè deseruit. Unde & relicto Herodè, continuò gavisi sunt gaudio magno valde: stella enim antecedebat eos usquedum veniens staret supra, ubi puer erat. *Et intrantes domum invenerunt puerum cum Maria matre eius, & procidentes adoraverunt eum.* Unde vobis hoc, ô alienigenæ? Neque enim tantam invenimus fidem in Israel! Sic vos non offendit vilis habitatio stabuli, non pauperies cunæ præsepîi? Non vos pauperis matris præsentia, non lætæ infantia scandalizat?

Ea præcipue quæ Magis facta est.

a Matt. 2. 2.

Regis ad exemplum componitur populus.

Q 2

Denique,

Denique, *Apertis thesauris suis* (ait Evangelista) *obtulerunt ei munda-
ra, aurum, thus & myrrham.* Si solum obtulissent aurum, videri fortasse
poterant paupertati Matris voluisse consulere, ut haberet nimirum, unde
parvulum posset filium educare. Nunc autem offerentes pariter au-
rum, thus, & myrrham: sine dubio spiritualis oblationis genus insinu-
ant. Aurum enim inter divitias sæculi videtur excellere, quod per eius
gratiam omnes nos devotè obtulimus Salvatori, cum pro eius nomine ex
integro dereliquimus substantiam huius mundi. Jam verò necesse est, ut
qui perfectè terrena contempsimus, flagranti desiderio cœlestia requira-
mus. Sic enim offerimus & thuris odorem: quo nimirum, ut
in Apocalypsi beati Joannis legis ^b, significantur *orationes sanctorum.*
Unde & Propheta in Psalmo ^c, *Dirigatur, inquit, oratio mea sicut incen-
sum in conspectu tuo.* Sic & in alio loco legis ^d, *Quia oratio iusti cœlos pene-
trat.* Oratio, inquam, non cuiuslibet, sed iusti. Nam qui avertit au-
rem suam ne audiat legem, oratio eius erit execrabilis.

Porro si iustus esse volueris, & non avertere aurem tuam à manda-
tis Domini, ne avertat & ipse suam à precibus tuis: necesse est ut non
solum præsens sæculum contempnas, sed & ipsam carnem castiges, & sub-
jicias servituti. Nam qui dixit ^e, *Nisi quis abrenuntiaverit omnibus quæ
possidet, non potest meus esse discipulus:* & alibi ^f, *Si vis esse perfectus, vende
& vende omnia quæ habes & da pauperibus, & veni, sequere me.* Idem ipse
in alio loco ait ^g: *Qui vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat cruce-
m suam, & sequatur me.* Quod exponens Apostolus ^h, *Quicumque, in-
quit, sunt Christi, carnem suam crucifixerunt cum vitiis & concupiscentiis.*
Duas igitur alas habeat oratio nostra, contemptum mundi, & afflictio-
nem carnis: nec dubium quin cœlos penetret, & dirigatur sicut incen-
sum in conspectu Dei. Erit enim gratum sacrificium, & acceptabilis ob-
latio nostra, in qua cum auro & thure fuerit etiam & myrrha, quæ licet
amara sit, tamen perutilis est, & conservat corpus, quod mortuum est
propter peccatum, ne defluens in vitium putrefiat. Hæc breviter pro-
mitanda Magorum oblatione sint dicta.

Cæterum quoniam Apparitionem hanc esse diximus: quid in ea
appareat, dignum est ut quæramus. Utique secundum verba Apostoli ⁱ,
Apparuit benignitas & humanitas Salvatoris nostri Dei. Ecce enim in Evan-
gelica lectione audivimus ^k, quoniam, *intrans domum, Magi invenerunt
puerum cum Maria matre eius.* In infantuli corpore quod virgineo ma-
ter fovebat in gremio. Quid nisi veritas susceptæ carnis apparuit? Quid
in eo quod cum matre parvulus invenitur, nisi verus homo & verus ho-
minis filius declaratur? Jam verò & in secunda apparitione vide si non
manifestè

Cur aurum,
thus, myr-
rham obtule-
rint.

^b Apoc. 5. c

^c Psal. 140. a

^d Eccl. 35. c

^e Luc. 14. g
^f Matt. 19. c

^g Luc. 9. c

^h Gal. 9. d

Orationes ala
mundi con-
temptus, &
afflictio car-
nis.

ⁱ Tit. 3. b

^k Matt. 1. h

Quid in pri-
ma apparitio-
ne gestum.

Quid in se-
cunda.

manifestè vocis paternæ testimonio Dei Filius approbatur ¹. Cœli namque aperti sunt super eum, & descendit Spiritus sanctus corporali specie sicut columba in illum, & vox patris audita est. *Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui.* Satis equidem manifestum est ex hoc ipso, satis evidens & indubitabile, quoniam Dei filium necesse est Deum esse. Nam & filios hominum homines, & ipsorum quoque animalium fœtus ex eodem cum eis genere esse nemo est qui dubitet. Veruntamen ut nullus sacrilego errori remaneat locus, qui in prima apparitione verus homo & filius hominis est declaratus, & in secunda verus nihilominus Dei filius: in tertia jam verus Deus & auctor naturæ probatur, ad cuius nutum natura mutatur. Nos ergò, dilectissimi, Christum Jesum diligamus ut verum hominem & fratrem nostrum, honoremus ut Dei Filium, adoremus ut Deum. Securè credamus in eum, securè credamus ei nos ipsos, fratres mei, cui nec potestas deest salvandi nos, cum sit verus Deus & Dei filius: nec bona voluntas, cum sit tanquam unus ex nobis verus homo, & hominis filius. Quomodo namque nobis erit inexorabilis, propter quos factus est similis nobis passibilis?

Jam si desideratis super his Apparitionibus aliquid ad ædificationem morum audire, illud attendite, quod *primò* omnium Christus appareat puer cum Virgine Matre, ut simplicitatem & verecundiam ante omnia quærendam nobis doceat esse. Nam & pueris simplicitas naturalis, & cognata virginibus verecundia est. Omnibus ergo nobis in conversionis nostræ initio nulla magis virtus necessaria est, quàm simplicitas humilis, & gravitas verecunda. In *secunda* verò apparitione venit Salvator ad aquas baptisimi, non quidem lavandus, sed magis à Patre testimonium accepturus. Hæ sunt lachrymæ devotionis, in quibus non indulgentia peccatorum, sed beneplacitum quæritur Dei Patris, cum descendit in nos Spiritus adoptionis filiorum, testimonium perhibens spiritui nostro quòd sumus filii Dei, ut mellifluam nobis vocem de cœlo videamur audire: quia verè Deus Pater in nobis complaceat sibi. Nec parum distat inter has lachrymas devotionis, & ætatis utique iam virilis, atque eas, quas primæva ætas inter infantia vagitus emisit? lachrymas utique pœnitentiæ & confessionis. Veruntamen longè amplius utrisque procedunt aliæ quædam lachrymæ, quibus & infunditur sapor vini. Illas enim lachrymas verè & in vinum mutari dixerim, quæ fraternæ compassionis affectu in fervore prodeunt charitatis: pro qua etiam ad horam tui ipsius immemor esse sobria quadam ebrietate videris,

Quid in tertia,

Excisatio fiducia nostra.

Simplicitas humilis & gravitas verecunda nobis commendatur prima apparitione.

Lachryma devotionis in secunda.